

kračování v řízení v případech §§ 342 a 335 c. ř. s. usnesení, jimiž předvolání svědka nebo jeho předvedení se nařizuje, nebo stanoví se lhůta ke složení zálohy na náhradu svědku příslušící (§ 332 c. ř. s.), usnesení, jimiž přikazuje se, by svědku byla dána záloha (§ 346 c. ř. s.), jakož i usnesení o vzetí svědka do přísahy učiněná (§ 349 c. ř. s.).

X. Svědci znalečtí.

Ustanovení o svědeckém důkazu platí v plné míře též o svědeckých znaleckých (§ 350 c. ř. s.).

Svědci (v řízení správním).

I. Výslech svědků se vyskytuje téměř ve všech odvětvích správního řízení; správní úřadové používají při svých šetřeních vedle jiných prostředků též výslechu svědků k tomu cíli, aby si tak zjednali potřebný základ pro rozhodnutí o udělení nových oprávnění, o právní existenci a objemu domnělých oprávnění a o rozepřích, které se mezi jednotlivými stranami ve příčině výkonu jich práv vyskytují. Svědkové mají tudíž i v řízení správním též úkol jako v řízení soudním sloužice ku zjištění skutkové povahy, aby pak bylo možno posouditi, zda-li v konkrétním případě vzhledem k tomu, co bylo svědky jakož i jinými prostředky průvodními — zejména znalci — zjištěno, lze užiti určitých zákonných ustanovení. Výslech svědků se vyskytuje na př. v řízení o právu vodním zejména v těch případech, kde se jedná o propůjčení vodních práv poživacích jakož i o povolení staveb k užívání, svádění neb odvádění vod, a vodní úřad musí zavést řízení vyzývací (viz čl. Řízení vyzývací v právu vodním). Kdežto znalci dle ustanovení zem. zák. vod. (§ 84 vod. zák. zem. pro král. České) z úřední moci mají býti přibráni, mohou svědkové z pravidla toliko k návrhu stran býti připuštěni a slyšeni. Totéž platí o řízení před úřady horními (srv. zejména §§ 21 až 27 instrukce pro horní úřady revírní), a rovněž o komisionelním šetření při zařizování živnostenských provozováren. Svědkové buďtež dále k návrhu stran a interestů slyšeni, nejedná-li se o otázky odborné a technické, nýbrž o zjištění jednotlivých okolností skutkových pro posouzení přípustnosti živnostenské provozovárny důležitých. V právu lesním bývají svědkové vyslýcháni za účelem průkazu četných závažných okolností, zejména při otázce ohledně dalšího trvání lesních služebností, při sporných lesních právech poživacích atd.

II. Při vykonávání trestní pravomoci úřady správními mají svědkové tutéž úlohu a totéž postavení jako v řízení před soudy trestními; i tu platí v podstatě zásada volného uvažování prostředků průvodních a sluší i v trestním řízení správním potud hleděti k vůdčím zásadám řádu trestního, pokud zvláštní předpisy něco jiného neustanovují; to platí zejména o odepření svědecké výpovědi se strany blízkých příbuzných, o výslechu svědků nezpůsobilých a pod.

Sporna jest otázka, zda-li mohou politické úřady též vzíti svědka v přísahu. Dekret dv. kanc. ze dne 30. března 1828 pro Halič, X. sv. č. 149 konstatuje, že politické úřady svědka mohou vzíti pod přísahu. Naproti tomu d. dv. kanc. ze dne 5. června 1835 č. 13866 vydaný k zemským vládám v Dalmacii, Terstu, Innomostí a Lublani prohlásil, že přísaha při výpovědích a prohlášeních učiněných v jednání před úřady politickými místa nemá (srv. Peyrer, Österr. Wasserrecht, str. 649). Tomuto názoru odpovídá též nynější praxe a zákonodárství nejnovější doby.

III. Svědci v řízení před úřady finančními:

1. Ohledně trestního řízení důchodkového srv. čl. Svědci (v trestním řízení důchodkovém).

2. Pokud se týče poplatků, řídily se až posud poplatkové úřady ve všech instancích zásadou, že při stanovení poplatků a šetřeních s tím spojených svědkové nemají býti vyslýcháni, tak že se úřady poplatky vyměřující při stanovení poplatků a vůbec při svých rozhodnutích obmezovaly jedině na okolnosti a skutkový základ materiálem listinným a případnými výpověďmi stran zjištěný.

3. Celní a monopolní řád nařizuje při celé řadě úředních výkonů slyšení svědků k tomu cíli, aby totožnost osoby nebo totožnost zboží byla objektivně zjištěna, tak na př. při písemné deklaraci zboží (§ 62), dále při skladech zboží, je-li dle jeho zevnějšího stavu odůvodněno podezření, že byl bezprávně otevřen (§ 157); při listech průvodních, vyskytne-li se podezření z podloudnictví (§ 161); při převzetí zboží do úředních skladů, je-li podezření, že byla učiněna nesprávná deklarace (§ 233) a j.

4. Zvláštní důležitost však mají svědkové v řízení dle nového zákona o přímých daních osobních ze dne 25. října 1896 č. 220 ř. z.: Komise pro daň výdělkovou jest oprávněna za účelem zkoumání správnosti přihlášky k dani výdělkové o určitých skutečnostech zaříditi přísežný výslech svědků, kterýž provede okresní soud bydliště svědkova (§ 46). Totéž právo má též předseda a odhadní komise pro osobní daň z příjmů (§ 211). V trestním řízení před úřady daň vyměřujícími může poplatník žádati, aby byl se svědkem konfrontován, ač nevádí-li opětnému výslechu svědka u berního úřadu některá z překážek v § 252 č. 1 tr. ř. ze dne 23. května 1873 č. 119 ř. z. uvedených (§ 258).

Všeobecná povinnost svědecká vztahuje se i na řízení v záležitostech vyměření daně se týkajících. Svědecká výpověď může býti odepřena toliko od osob vyznačených v § 152 tr. ř.; jiné osoby mohou odepřítí toliko odpověď k otázkám, jichž zodpovědění by způsobilo jim nebo osobě, ku které jsou v poměru v § 152 č. 1. tr. ř. naznačeném, bezprostřední a poměrně značnou újmu majetkovou nebo hanbu nebo nebezpečí trestního stíhání soudního anebo konečně, jestliže by odpovědi k otázkám těm porušili jim uloženou a státem uznanou povinnost k mlčelivosti anebo vyhradili tajemství umělecké nebo živnostenské. Osoby, které jsou nebo byly u poplatníka zaměstnány v poměru služebním, nesmí bez jeho svolení jako svědkové býti vyslýcháni.

IV. Svědci v trestním řízení policejním. Srv. čl. Řízení trestní policejní.

Svědci (v řízení trestním) (§§ 150—172 tr. ř.).

I. Povinnost svědčiti jest všeobecnou povinností občanskou, z níž plyne, že každý má při vykonávání spravedlnosti tím přispěti, čeho jest nezbytně potřebí a čeho též bez spolupůsobení třetích osob docílití nelze. Jako v mnohých odvětvích veřejného práva, tak i zde sluší vycházeti ze stanoviska, že svědecká výpověď jest jakýmsi plněním, jehož stát jakožto strážce právního řádu svými orgány žádati a po případě i vynutiti může. Povinnost svědčiti zahrnuje celou řadu zákonných povinností.